

Wymagania edukacyjne na oceny śródroczne (semestralne) i roczne z historii dla klasy 6 szkoły podstawowej

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
DZIAŁ I. EUROPA I ŚWIAT W XVI WIEKU						
1. Wielkie odkrycia geograficzne Zagadnienia 1. Przyczyny odkryć geograficznych. 2. Podróże Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy, Ferdynanda Magellana.	<ul style="list-style-type: none"> • zna datę: 1492; • zna sylwetki i dokonania Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy i Ferdynanda Magellana; • wskazuje na mapie trasy podróży K. Kolumba, V. da Gamy, F. Magellana 	<ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcie: jedwabny szlak; • wyjaśnia pochodzenie terminu <i>Indianie</i>; • zna znaczenie wyprawy Ferdynanda Magellana 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny odkryć geograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie wprowadzenia nowego typu statków dla odkryć geograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje sposoby podróżowania na przestrzeni wieków, dostrzega znaczenie zmian 	VIII. 1) 2)

<p>2.</p> <p>Konsekwencje wielkich odkryć geograficznych</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Plemiona zamieszkujące Amerykę w okresie prekolumbijskim.</p> <p>2. Podboje konkwistadorów.</p> <p>3. Skutki odkryć geograficznych dla Europy i Nowego Świata.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: konkwistador, Nowy Świat, kolonia; • wymienia państwa, które były najważniejszymi kolonizatorami; • wskazuje na mapie tereny odkryte w XV i XVI wieku 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia skutki gospodarcze, społeczne i polityczne odkryć geograficznych; • wymienia rośliny przywiezione do Europy przez odkrywców 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o dokonaniach Inków i Azteków 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie zmiany, które zaszły w Europie i Nowym Świecie w wyniku odkryć geograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie zmian wprowadzonych przez odkrywców w na podbitych terenach, wskazuje ich pozytyw i negatywy 	<p>VIII. 1) 2)</p>
<p>3. Kultura odrodzenia we Włoszech</p> <p>Zagadnienia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: renesans, odrodzenie, człowiek renesansu; • wymienia 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie termin humanizm; • wymienia najważniejsze ze dzieła Michała 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przyczyny narodzin renesansu we Włoszech 	<ul style="list-style-type: none"> • na wybranym przykładzie omawia cechy sztuki renesansow 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje sztukę renesansu i średniowiecza; • wskazuj 	<p>IX. 1)</p>

1. Narodziny nowych idei we Włoszech. 2. Cechy renesansu. 3. Mistrzowie odrodzenia.	najwybitniejszych twórców włoskiego renesansu; • wskazuje na mapie Włochy	Anioła, Leonarda da Vinci i Rafaela		ej	e podobieństwa między sztuką renesansu i starożytności	
4. Humanizm w Europie i przewrót kopernikański Zagadnienia 1. Upowszechnienie druku. 2. Przewrót kopernikański. 3. Erazm z Rotterdamu i jego poglądy.	• wie, kto i kiedy udoskonalił wynalazek druku (ruchoma czcionka drukarska); • wymienia najważniejszych humanistów w XVI-wiecznej Europy	• opisuje sylwetki Mikołaja Kopernika i Erazma z Rotterdamu	• opisuje znaczenie upowszechnienia druku dla rozwoju kultury; • omawia odkrycie Mikołaja Kopernika	• rozumie przełomowe znaczenie odkrycia Mikołaja Kopernika	• analizuje zmiany, które zaszły w XV i XVI wieku, i dostrzega ich wpływ na życie ludzi	IX. 1)
5. Reformacja	• potrafi wskazać datę	• wie, kiedy doszło do: powstania	• wymieni a przyczyny	• dostrzega i wymienia różnice	• analizuje przyczyny	IX. 2)

<p>Zagadnienia</p> <p>a</p> <p>1. Przyczyny reformacji.</p> <p>2. Sytuacja Kościoła katolickiego w Niemczech.</p> <p>3. Wystąpienie Marcina Lutra.</p> <p>4. Jan Kalwin i jego poglądy.</p> <p>5. Wojny religijne.</p> <p>6. Powstanie anglikanizmu.</p>	<p>początku reformacji;</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna dokonania Marcina Lutra; • rozumie pojęcia: reformacja, anglikanizm, protestantyzm, luteranizm, kalwinizm; • wskazuje na mapie państwa, w których doszło do reformacji 	<p>anglikanizmu, podpisania pokoju w Augsburgu, nocy św. Bartłomieja;</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna dokonania Jana Kalwina i działania Henryka VIII związane z reformacją; • rozumie pojęcie tolerancji religijnej 	<p>reformacji;</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia skutki reformacji; • opisuje wojny religijne oraz ich skutki 	<p>między katolicyzmem i protestantyzmem;</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostrzega różnorodność przyczyn reformacji i różny jej przebieg w zależności od państwa 	<p>y wojen religijnych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje zmiany, które zaszły w Europie w związku z reformacją 	
<p>6. Reforma katolicka</p> <p>Zagadnienia</p> <p>a</p> <p>1. Sobór w Trydencie i jego postanowie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kiedy i gdzie odbył się sobór reformujący Kościół; • rozumie pojęcia: sobór, 	<ul style="list-style-type: none"> • zna najważniejsze postanowienia soboru trydenckiego; • przedstawia 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zmiany, które nastąpiły w Kościele katolickim po soborze 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie skutki dwóch reform chrześcijaństwa; • omawia wpływ reform na 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje sytuację w Kościele katolickim przed soborem i po jego 	IX. 3)

<p>nia.</p> <p>2. Działalność inkwizycji.</p> <p>3. Jezuici i ich działanie.</p> <p>4. Skutki dwóch reform chrześcijaństwa.</p>	<p>jezuici, kontreformaacja, reforma katolicka</p>	<p>działalność sądów kościelnych i jezuitów</p>		<p>zmiany w funkcjonowaniu Kościoła</p>	<p>reformacji</p>	
<p>Lekcja powtórzeniowa.</p> <p>Europa i świat w XVI wieku</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Wielkie odkrycia geograficzne i ich konsekwencje.</p> <p>2. Humanizm i przewrót kopernikański; renesans i jego</p>	<p>• omawia najważniejsze wydarzenia XVI wieku</p>	<p>• wymienia dzieła renesansu, zna najważniejszych twórców tego okresu;</p> <p>• wyjaśnia pojęcia: renesans, humanizm, odkrycia geograficzne, kolonie, reformacja, reforma trydencka, kontreformaacja</p>	<p>• przedstawia przyczyny i skutki: reformacji, reformy katolickiej, odkryć geograficznych</p>	<p>• rozumie i uzasadnia przełomowy charakter: udoskonalenia druku, ustaleń Mikołaja Kopernika, odkrycia Ameryki, wystąpienia Marcina Lutra</p>	<p>• porównuje początek nowożytności z poprzednimi epokami, omawia zmiany, które zaszły w XVI wieku;</p> <p>• dostrzega wpływ starożytności na sztukę i postrzeganie</p>	<p>VIII. 1) 2) IX. 1) 2) 3)</p>

twórcy. 3. Reformacja i reforma katolicka.					świata w renesa nsie	
Sprawdzia n 1. Europa świat w XVI wieku						
DZIAŁ II. POLSKA W XVI WIEKU						
7. Polska i Litwa pod rządami ostatnich Jagiellonó w Zagadnieni a 1. Wojny Polski z państwem moskiewski m. 2. Likwidacja państwa zakonnego i powstanie Prus Książęcych. 3.	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie ziemię, którymi władali Jagiellono wie; • wymienia ostatnich władców z dynastii Jagiellonów; • rozumie określenie: hołd pruski; • zna datę hołdu pruskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje początek wojny z państwem moskiewskim; • wyjaśnia okoliczność i powstania floty na Bałtyku 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, w jaki sposób doszło do likwidacji państwa zakonnego; • zna postanowienia traktatu pokojowego zawartego w Krakowie w 1525 roku 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i rozumie przyczyny wojen z państwem moskiewskim 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia położenie międzynarodowe Polski za ostatnich Jagiellonów 	IX. 4) 5)

Włączenie Mazowsza do Korony. 4. Powstanie floty bałtyckiej.						
8. Kształtowanie się demokracji szlacheckiej Zagadnienia 1. Konstytucja nihil novi i jej znaczenie. 2. Funkcjonowanie sejmu. 3. Szlachta i jej państwo.	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: nihil novi, demokracja szlachecka, sejm walny, izba poselska, izba senatorska, magnat, pospolite ruszenie; • określa wiek, w którym ukształtował się sejm 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o powstaniu demokracji szlacheckiej ; • opowiada o funkcjonowaniu sejmu; • wskazuje, czym szlachta różniła się od innych stanów 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie zasadę jednomyślności w pracy sejmu; • omawia znaczenie szlachty w państwie 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wskazać konsekwencje demokracji szlacheckiej; • wskazuje przyczyny przewagi politycznej szlachty w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje demokrację szlachecką z innymi formami sprawowania władzy 	IX. 4)
9. Powstanie Rzeczypospolitej Obojga Narodów	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: unia realna, Rzeczypospolita Obojga Narodów; 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia postanowienia unii lubelskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • zna przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej; • wymieni 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie różne oceny unii ze strony Polaków i Litwinów 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje charakter unii realnej i unii personalnej 	IX. 8)

<p>Zagadnienia</p> <p>a</p> <p>1. Przyczyny zawarcia unii.</p> <p>2. Unia lubelska i jej postanowienia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kiedy doszło do zawarcia unii realnej; • wiąże postać Zygmunta Augusta z unią w Lublinie; • wskazuje na mapie Rzeczpospolitą Obojga Narodów 		<p>a i rozumie skutki unii</p>		<p>ej;</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia zawarcie unii z perspektywy polityki zagranicznej i wewnętrznej 	
<p>10. Rzeczpospolita monarchią elekcyjną</p> <p>Zagadnienia</p> <p>a</p> <p>1. Zasady wolnej elekcji.</p> <p>2. Wybór Henryka Walezego na króla</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: wolna elekcja, sejm elekcyjny, artykuły henrykowskie, pacta conventa, Akademia Wileńska; • wymienia dwóch pierwszych 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zasady wolnej elekcji; • wie, gdzie odbywały się wolne elekcje; • omawia rządy dwóch pierwszych władców elekcyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie artykułów henrykowskich i pacta conventa dla ograniczenia władzy królewskiej; • rozumie znaczenie propagand 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega wady i zalety elekcyjnego oboru władcy 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje monarchię elekcyjną z monarchią dziedziczną 	<p>X. 2) 3)</p>

Polski. 3. Stefan Batory drugim królem elekcyjnym.	władców elekcyjnych		y w czasie wolnej elekcji			
11. Gospodarka Rzeczypospolitej w XVI wieku Zagadnienia 1. Handlowe związki Rzeczypospolitej z Europą Zachodnią. 2. Folwarki szlacheckie i pańszczyzna. 3. Polskie monety.	• rozumie pojęcia: pańszczyzna, folwark, „spichlerz Europy”; • wie, jaką monetę biła Rzeczpospolita w XVI wieku; • pokazuje na mapie Gdańsk	• wie, dlaczego w Rzeczypospolitej rozwinęła się produkcja zboża i handel tym towarem; • wie, co Rzeczpospolita eksportowała i importowała	• analizuje znaczenie Gdańska dla polskiej gospodarki	• rozumie i uzasadnia wpływ handlu zbożem na położenie chłopów i wzrost roli gospodarczej szlachty	• potrafi uzasadnić znaczącą rolę szlachty w gospodarce polskiej	IX. 6)
12. Rzeczpospolita wielu narodów i religii	• wymienia narody zamieszkujące Rzeczpospolita;	• na przykładzie Lwowa omawia koegzystencję różnych	• wie, dlaczego w Rzeczypospolitej mieszkało	• omawia znaczenie konfederacji warszawskiej dla	• porównuje sytuację protestantów w Rzeczypospolitej	X. 1)

<p>Zagadnienia</p> <p>a</p> <p>1. Narody i religie Rzeczypospolitej Obojga Narodów.</p> <p>2. Tolerancja religijna w Rzeczypospolitej.</p> <p>3. Lwów – miasto wielu religii.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie tereny zamieszkałe przez Polaków, Litwinów, Rusinów, Niemców; • wymienia religie i wyznania XVI-wiecznej Rzeczypospolitej 	<p>narodów;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcie: konfederacja warszawska, zna datę podpisania tego dokumentu 	<p>wiele mniejszości i narodowości;</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia przyczyny i skutki tolerancji religijnej 	<p>tolerancji religijnej</p>	<p>politej i Europie</p>	
<p>13. „Złoty wiek” kultury polskiej</p> <p>Zagadnienia</p> <p>a</p> <p>1. Język polski w piśmie.</p> <p>2. Polscy twórcy renesansowi.</p> <p>3. Zamość – renesansowi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kim byli i z czego zasłynęli Mikołaj Rej, Jan Kochanowski, Andrzej Frycz Modrzewski; • omawia renesansowy charakter Zamościa; • rozumie 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przykłady zmian zachodzących w Polsce w okresie renesansu: rozwój polszczyzny i alfabetu polskiego, powstawanie budowli renesansowych, szerzenie 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wpływ podróży, powstania uniwersytetów i upowszechnienia druku na zmiany w polskiej kulturze; • wskazuje cechy renesansu 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie i uzasadnia, dlaczego w odniesieniu do Zamościa używa się określenia „miasto idealne” 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje renesans w Polsce i Europie 	<p>IX. 7)</p>

e miasto idealne.	pojęcie „złoty wiek kultury polskiej”	idei humanizmu i renesansu na uniwersytetach	na przykładzie ratusza w Zamościu, Wawelu			
Lekcja powtórzeniowa. Polska w XVI wieku Zagadnienia 1. Polska pod rządami ostatnich Jagiellonów. 2. Szlachta przejmuje rządy w Polsce. 3. Powstanie Rzeczypospolitej Obojga Narodów. 4. Pierwsze wolne elekcje. 5. Kultura,	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sytuację gospodarczą Polski w XVI wieku; • wymienia narody, religie i wyznania Rzeczypospolitej Obojga Narodów 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rządy dwóch ostatnich Jagiellonów; • opisuje mechanizm elekcji wolnej 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie przyczyny i skutki unii lubelskiej; • wskazuje przyczyny nazywania XVI stulecia „złotym wiekiem” kultury polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia rozwój gospodarczy Polski i tolerancję religijną 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazujecie cechy Polski w XVI wieku i analizujecie zachodzące w niej przemiany 	IX. 4) 5) 6) 7) 8) X. 1) 2) 3)

gospodarka, religie w Rzeczyposp olitej Obojga Narodów.						
Sprawdzia n 2. Polska w XVI wieku						
PRZEWIDYWANE TREŚCI DO REALIZACJI W II SEMESTRZE :						DZIAŁ
III. EUROPA I POLSKA W XVII WIEKU						
14. Monarchia absolutna we Francji Zagadnieni a 1. Narodziny absolutyzm u. 2. Ludwik XIV i jego rządy. 3. Francja staje się mocarstwe m. 4. Wersal – siedziba Króla Słońce.	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: Król Słońce, monarchia absolutna, Wersal, etykieta; • wie, kiedy panował Ludwik XIV 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia słowa „Państwo to ja”; • opowiada o drodze Francji do pozycji mocarstwa 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia cechy monarchii absolutnej 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie i uzasadnia rolę Ludwika XIV w tworzeniu potęgi Francji; • wyjaśnia, dzięki czemu Francja stała się potęgą w Europie 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje demokrację szlachecką z monarchią absolutną 	XII. 1)

<p>15. Anglia na drodze ku monarchii parlamentarnej</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Konflikt króla z Parlamentem.</p> <p>2. Wojna domowa.</p> <p>3. Anglia republiką.</p> <p>4. Wspaniała Rewolucja.</p> <p>5. Powstanie Wielkiej Brytanii i jej ustrój.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kiedy doszło do rewolucji w Anglii; • rozumie pojęcia: purytanie, Wspaniała Rewolucja, <i>Deklaracja praw</i>; • zna postać Olivera Cromwella; • wie, kiedy doszło do konfliktu króla z Parlamentem, Wspaniałej Rewolucji, unii Anglii i Szkocji 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje zmiany zachodzące w Anglii, gdy była republiką; • rozumie zasadę „król panuje, ale nie rządzi” 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, dlaczego doszło do konfliktu króla z Parlamentem, wskazuje skutki tego sporu 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o powstaniu w Wielkiej Brytanii; • charakteryzuje ustrój Wielkiej Brytanii 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje sposób sprawowania rządów w Wielkiej Brytanii XVII wieku i demokrację szlachecką 	<p>XII. 1)</p>
<p>16. Początki panowania Wazów i wojny z Rosją</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zna postacie: Zygmunta III Wazy, Władysława IV Wazy, 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, jak zakończyła się unia personalna Polski i Szwecji; 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny i skutki interwencji polskiej w Rosji 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega i omawia konsekwencje unii ze Szwecją, porównuje 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje pozycję międzynarodową Rzeczypospolitej za 	<p>XI. 1) 4)</p>

<p>Zagadnienia</p> <p>1. Objęcie polskiego tronu przez Zygmunta III Wazę.</p> <p>2. Dymitr Samozwaniec i interwencja polska w Rosji.</p> <p>3. Zajęcie Kremla przez Polaków.</p> <p>4. Pokój w Polanowie.</p>	<p>Dymitra Samozwańca;</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie państwo, z którym Polska zawarła unię personalną z chwilą powołania na tron Zygmunta III Wazy; rozumie pojęcia: samodzierżawie, wielka smuta, dymitriada, Kreml, husaria; zna daty: 1610, 1612, 1634 	<ul style="list-style-type: none"> zna okoliczność i objęcia tronu Rzeczypospolitej przez dynastię Wazów; wskazuje na mapie zmiany granicy po pokoju polanowskim 		<p>ją z unią lubelską</p>	<p>rządów Zygmunta III Wazy</p>	
<p>17. Powstanie kozackie</p> <p>Zagadnienia</p>	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: Kozacy, rejestr kozacki, 	<ul style="list-style-type: none"> omawia przebieg powstania kozackiego; wskazuje 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje przyczyny wybuchu powstania kozackiego 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie znaczenie ugody w Perejasławiu; 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przyczyny sukcesu powstania 	<p>XI. 2) 4)</p>

<p>a</p> <p>1. Kolonizacja Ukrainy.</p> <p>2. Kozacy i ich życie.</p> <p>3. Przyczyny wybuchu powstania kozackiego.</p> <p>4. Powstanie Chmielnickiego.</p>	<p>ugoda w Perejasławiu;</p> <p>• zna postać Bohdana Chmielnickiego</p>	<p>na mapie bitwy, które stoczono podczas powstania</p>		<p>• zna skutki rozejmu w Andruszowie</p>	<p>;</p> <p>• wskazuj e przyczyny i skutki zbliżenia się Kozaków i Rosji</p>	
<p>18. Wojny Rzeczypospolitej ze Szwecją</p> <p>Zagadnienia</p> <p>a</p> <p>1. Przyczyny wojen polsko-szwedzkich.</p> <p>2. „Potop”.</p> <p>3. Walka ze Szwedami.</p> <p>4. Pokój w Oliwie.</p>	<p>• zna postacie: Jana Kazimierza, Augustyna Kordeckiego, Stefana Czarnieckiego;</p> <p>• zna pojęcia: potop, hetman;</p> <p>• wie, co wydarzyło się w 1655 i w 1660</p>	<p>• opisuje przebieg wojen polsko-szwedzkich;</p> <p>• omawia postanowienia pokoju w Oliwie</p>	<p>• wskazuje przyczyny konfliktu między Polską a Szwecją;</p> <p>• rozumie znaczenie udanej obrony Jasnej Góry</p>	<p>• omawia znaczenie pokoju w Oliwie dla stosunków polsko-szwedzkich</p>	<p>• rozumie dążenie do opanowania Bałtyku przez państwa nad nim leżące</p>	<p>XI. 1) 3) 4)</p>

	roku					
19. Kryzys Rzeczypospolitej w połowie XVII wieku Zagadnienia 1. Kryzys gospodarczy. 2. Kryzys polityczny. 3. Liberum veto i jego skutki. 4. „Złota wolność” i jej skutki.	• wyjaśnia pojęcia: liberum veto, „złota wolność”, rokosz, królewęża	• wymienia skutki gospodarcze i polityczne wojen w XVII wieku	• rozumie i omawia demograficzne skutki wojen XVII-wiecznych	• rozumie znaczenie upadku gospodarczego Rzeczypospolitej dla funkcjonowania państwa	• rozumie wpływ „złotej wolności” na sytuację polityczną w Rzeczypospolitej w XVII wieku	XI. 5)
20. Wojny Rzeczypospolitej z Turcją Zagadnienia 1. Przyczyny wojen polsko-tureckich.	• zna sylwetkę i dokonania Jana III Sobieskiego; • wie, kiedy miały miejsce bitwy pod Chocimiem i pod	• omawia przebieg wojen polsko-tureckich	• wskazuje przyczyny wojen polsko-tureckich; • rozumie znaczenie bitwy pod Wiedniem	• omawia znaczenie traktatu w Buczaczu, rozumie, dlaczego nazywano go haniebnym; • omawia okoliczności, w których	• wyjaśnia, dlaczego Jana III Sobieskiego nazywano „Lwem Lechistanu”	XI. 1) 4)

<p>2. Traktat w Buczaczu. 3. Bitwa pod Chocimiem. 4. Bitwa pod Wiedniem.</p>	<p>Wiedniem oraz jaki był ich rezultat; • rozumie pojęcia: haracz, odsiecz wiedeńska; • wskazuje na mapie miejsca bitew z Turkami</p>			<p>Polacy ruszyli na odsiecz Wiedniowi; • rozumie znaczenie odsieczy dla pozycji Polski w Europie</p>		
<p>21. Barok i kultura XVII wieku w Europie i Rzeczypospolitej</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Cechy baroku w sztuce. 2. Kościół i władcy – mecenas barokowej sztuki. 3.</p>	<p>• wskazuje przykłady sztuki barokowej w architekturze, malarstwie i rzeźbie; • wyjaśnia pojęcia: barok, sarmatyzm, wie, jakiego dotyczyły okresu; • opowiada o stylu życia</p>	<p>• wymienia cechy sztuki barokowej</p>	<p>• rozumie znaczenie sztuki baroku dla Kościoła katolickiego; • omawia początki nietolerancji religijnej w Polsce, wskazuje jej przyczyny</p>	<p>• wskazuje różnice między kulturą baroku w Europie i w Rzeczypospolitej</p>	<p>• rozumie przyczyny różnic pomiędzy kulturą baroku w Europie i w Rzeczypospolitej</p>	<p>XI. 6)</p>

Architektura baroku. 4. Sarmatyzm. 5. Początki nietolerancji religijnej.	szlachty w okresie baroku					
Lekcja powtórzeniowa. Europa i Polska w XVII wieku Zagadnienia 1. Monarchia parlamentarna i monarchia absolutna w Europie. 2. Wojny Rzeczypospolitej w XVII wieku. 3. Barok i sarmatyzm.	<ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze wydarzenia XVII wieku; zna postacie władców i wodzów polskich w XVII wieku; wie, kim byli Ludwik XIV i Oliver Cromwell 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o przebiegu wojen toczonych przez Rzeczypospolitą w XVII wieku; przedstawia przejawy kryzysu na ziemiach polskich w XVII wieku; omawia sztukę barokową na wybranych przykładach, omawia kulturę sarmacką; opisuje 	<ul style="list-style-type: none"> zna przyczyny i skutki najważniejszych wydarzeń XVII wieku 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przyczyny klęsk i zwycięstw Rzeczypospolitej w XVII wieku 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje ustrój Rzeczypospolitej z systemami w XVII wieku i w Anglii 	XI. 1) 2) 3) 4) 5) 6) XII. 1)

		monarchię absolutną we Francji i parlamentarną w Anglii, wymienia postacie i wydarzenia związane z kształtowaniem się tych ustrojów				
Sprawdzian 3. Europa i Polska w XVII wieku						
DZIAŁ IV. EUROPA I ŚWIAT W XVIII WIEKU						
22. Kultura oświecenia Zagadnienia 1. „Stulecie światel”. 2. <i>Wielka encyklopedia francuska</i> . 3. Absolutyzm oświecony.	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: „stulecie światel”, <i>Wielka encyklopedia francuska</i>, manufaktura, trójpodział władz, absolutyzm 	<ul style="list-style-type: none"> • zna sylwetki i dokonania: J.J. Rousseau, Woltera, Monteskiusa; • podaje cechy kultury oświecenia, umieszcza ten okres na 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie wprowadzenia obowiązku szkolnictwa; • omawia koncepcję trójpodziału władz Monteskiu 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje absolutyzm oświecony i dostrzega jego wpływ na funkcjonowanie państwa 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie oświecenia dla postrzegania świata 	XII. 2) 3)

4. Rozwój szkolnictwa i odkrycie dziecka. 5. Rozwój gospodarki, nauki i techniki.	oświecony; • opisuje wynalazki oświecenia	osi czasu	sza			
23. Prusy, Austria, Rosja – absolutyzm oświecony Zagadnienia 1. Armia pruska. 2. Reformy Fryderyka II. 3. Austria Józefa II. 4. Rosja za Piotra I.	• wskazuje na mapie Prusy, Rosję i Austrię; • wyjaśnia pojęcia: absolutyzm oświecony, imperator; • wymienia XVIII-wiecznych władców, którzy wprowadził i zmiany w Rosji, Prusach i Austrii	• przedstawia reformy przeprowadzone w Rosji, Prusach i Austrii, wskazuje ich twórców	• wyjaśnia na przykładzie sąsiadów Rzeczypospolitej, na czym polegał absolutyzm oświecony w praktyce	• rozumie znaczenie reform gospodarczych i wojskowych przeprowadzonych w państwach ościennych	• porównuje sposób sprawowania władzy w Rzeczypospolitej i u jej sąsiadów	XII. 4)
24. Powstanie Stanów Zjednoczonych	• rozumie pojęcia: herbatka bostońska, <i>Deklaracja</i>	• opowiada o stosunkach między Anglią i koloniami;	• wskazuje przyczyny wybuchu wojny o niepodległość	• wskazuje różnice w systemie sprawowania władzy	• uzasadnia, dlaczego Stany Zjednoczone	XIV. 1) 2) 3)

<p>Ameryki</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Osadnicy w Ameryce.</p> <p>2. Stosunki między Anglią a koloniami.</p> <p>3. Herbatka bostońska.</p> <p>4. Wojna o niepodległość Stanów Zjednoczonych.</p> <p>5. Polacy w walce o niepodległość Stanów Zjednoczonych.</p> <p>6. Konstytucja Stanów Zjednoczonych.</p>	<p><i>niepodległości,</i></p> <p>konstytucja</p> <p>;</p> <p>• wie, kiedy została podpisana</p> <p><i>Deklaracja niepodległości,</i></p> <p>tłumaczy, dlaczego ten dzień jest świętem narodowym w Stanach Zjednoczonych;</p> <p>• wymienia Polaków walczących o niepodległość USA;</p> <p>• zna postacie Jerzego Waszyngtona i Benjamina Franklina</p>	<p>• rozumie, dlaczego Kościuszko i Pułaski są bohaterami dla Amerykanów w</p>	<p>głos Stanów Zjednoczonych;</p> <p>• omawia system sprawowania władzy w Stanach Zjednoczonych</p>	<p>w państwach europejskich i w Stanach Zjednoczonych</p>	<p>one były pierwszym krajem, który wprowadził idee oświecenia w praktyce</p>	
<p>25. Wielka</p>	<p>• rozumie</p>	<p>• wymienia</p>	<p>• wymieni</p>	<p>• porównu</p>	<p>• dostrze</p>	<p>XV. 1)</p>

<p>Rewolucja Francuska</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Przyczyny rewolucji we Francji.</p> <p>2. Wybuch rewolucji – zdobycie Bastylia.</p> <p>3. Powstanie monarchii konstytucyjnej.</p> <p>4. Proces i ścięcie króla Ludwika XVI.</p>	<p>pojęcia: stan trzeci, Bastylia, monarchia konstytucyjna, <i>Deklaracja praw człowieka i obywatela</i> ;</p> <p>• wie, kiedy we Francji: wybuchła rewolucja, powstała monarchia konstytucyjna;</p> <p>• zna postacie Ludwika XVI i Marii Antoniny</p>	<p>stany społeczne we Francji rządzonej przez Ludwika XVI, omawia ich rolę w państwie;</p> <p>• wyjaśnia okoliczność i powstania monarchii konstytucyjnej</p>	<p>a przyczyny rewolucji we Francji</p>	<p>je monarchię absolutną z monarchią konstytucyjną</p>	<p>ga wpływ idei oświecenia na wybuch rewolucji we Francji</p>	<p>2)</p>
<p>26. Francja republiką</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Wojna w obronie rewolucji.</p>	<p>• rozumie pojęcia: terror jakobiński, wielki terror, gilotyna, Marsyliank</p>	<p>• wyjaśnia okoliczność i wybuchu wojny Francji z sąsiadami;</p> <p>• charakteryzuje Francję</p>	<p>• wyjaśnia przyczyny obalenia jakobinów;</p> <p>• przedstawia skutki rewolucji we Francji</p>	<p>• rozumie i przedstawia zmiany społeczne, jakie zaszły we Francji podczas rewolucji</p>	<p>• omawia wpływ idei oświecenia na rewolucję we Francji</p>	<p>XV. 1) 2)</p>

2. Terror jakobiński. 3. Obalenie rządów jakobinów. 4. Bilans rewolucji.	a	jako republikę			i; • ocenia skutki rewolucji	
Lekcja powtórzeniowa. Europa i świat w XVIII wieku Zagadnienia 1. Monarchie absolutyzmu oświeconego. 2. Powstanie Stanów Zjednoczonych Ameryki. 3. Wielka Rewolucja Francuska.	• zna postacie: Fryderyka II Hohenzollerna, Józefa II Habsburga, Piotra I Wielkiego, Jerzego Waszyngtona, Tadeusza Kościuszki, Kazimierza Pułaskiego, Benjamina Franklina	• charakteryzuje monarchie absolutyzmu oświeconego	• podaje przyczyny, przebieg i skutki walki o niepodległość Stanów Zjednoczonych; • omawia przyczyny, przebieg i skutki rewolucji we Francji	• omawia wpływ oświecenia na funkcjonowanie państwa	• dostrzega wpływ filozofii oświeceniowej na zmiany zachodzące w Europie i na świecie	XII. 2) 3) 4) XIV. 1) 2) 3) XV. 1) 2)
Sprawdzia						

n 4. Europa i świat w XVIII wieku						
DZIAŁ V. POLSKA W XVIII WIEKU						
27. Rzeczpospo lita w okresie kryzysu – czasy saskie Zagadnieni a 1. Unia personalna Rzeczyposp olitej i Saksonii. 2. Wojna północna. 3. Uzależnieni e Rzeczyposp olitej od Rosji. 4. Walka o tron. 5. Anarchia czasów	<ul style="list-style-type: none"> • zna postacie Augusta II Mocnego, Stanisława Leszczyńskiego i Augusta III Sasa; • rozumie pojęcia: traktat trzech czarnych orłów, Collegium Nobilium, anarchia 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia powiedzenia: „od Sasa do Lasa”, „za króla Sasa jedz, pij i popuszczaj pasa”; • wskazuje próby reform w Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, dlaczego doszło do objęcia polskiego tronu przez dynastię Wettinów; • omawia skutki wojny północnej dla Rzeczypospolitej; • wymieni trudności Rzeczypospolitej spowodowane wojną północną i rządami Sasów 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje elementy uzależnienia Rzeczypospolitej od Rosji 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia skutki rządów Sasów oraz konsekwencje podporządkowania Rzeczypospolitej Rosji 	XIII. 1) 2) 3) 4)

saskich. 6. Próby reform w Rzeczypospolitej.						
28. Ostatnia wolna elekcja i I rozbiór Rzeczypospolitej Zagadnienia a 1. Elekcja Stanisława Poniatowskiego i jego pierwsze reformy. 2. Stosunki Rzeczypospolitej z Rosją. 3. Konfederacja barska. 4. I rozbiór Rzeczypospolitej.	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: Szkoła Rycerska, konfederacja barska, I rozbiór Rzeczypospolitej, Familia, prawa kardynalne; • wymienia państwa biorące udział w I rozbiórze Rzeczypospolitej, wskazuje utracone ziemie, zna datę traktatu rozbiorowego; • zna 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wybór Stanisława Poniatowskiego na króla Rzeczypospolitej; • wymienia reformy wprowadzone przez Poniatowskiego; • opowiada o konfederacji barskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny I rozbioru Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia sposoby ingerencji Rosji w sprawę Rzeczypospolitej i ich konsekwencje 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia sytuację polityczną Polski w czasie pierwszych lat rządów Stanisława Augusta 	XVI. 1) 2) XVII. 1)

	postacie Stanisława Augusta Poniatowsk iego i Tadeusza Rejtana					
29. Reformy stanisławowskie Zagadnienia 1. Próby reform. 2. Odrodzenie kulturalne. 3. Zmiany w Warszawie. 4. Ożywienie gospodarcze.	• wyjaśnia, czym były: Rada Nieustająca, Komisja Edukacji Narodowej, Towarzystwo do Książek Elementarnych; • rozpoznaje Łazienki Królewskie w Warszawie	• wymienia próby reform podjęte przez Stanisława Poniatowskiego; • opisuje zmiany w Warszawie, najważniejsze budynki wzniesione w okresie rządów Stanisława Augusta	• przedstawia zmiany w gospodarce i ich konsekwencje	• omawia znaczenie zmian w Rzeczypospolitej stanisławowskiej	• rozumie i uzasadnia zmiany w edukacji za rządów Poniatowskiego	XVI. 1) 5)
30. Sejm Wielki i Konstytucja 3 maja Zagadnienia	• rozumie pojęcie: Sejm Wielki; • wie, kiedy zwołano	• omawia okoliczności i powstania Sejmu Wielkiego; • przedstawia	• omawia wpływ konstytucji na funkcjonowanie państwa	• rozumie i uzasadnia znaczenie konstytucji dla funkcjonowania	• porównuje założenia ustrojowe Rzeczypospolitej i Stanów	XVI. 1) 3)

1. Sejm Wielki. 2. Stronnictwa na sejmie. 3. Konstytucja 3 maja.	sejm i uchwalono konstytucję	stronnictwa sejmowe i ich poglądy; • omawia postanowienia Konstytucji 3 maja		państwa	Zjednoczonych zapisane w konstytucjach tych krajów	
31. Wojna w obronie konstytucji i II rozbiór Rzeczypospolitej Zagadnienia 1. Wojna polsko-rosyjska w 1792 roku. 2. II rozbiór Rzeczypospolitej.	• rozumie pojęcie: konfederacja targowicka; • wie, kiedy doszło do wojny polsko-rosyjskiej w obronie Konstytucji 3 maja oraz do konfederacji i targowickiej; • wymienia państwa biorące udział w II rozbio	• zna postać Józefa Poniatowskiego	• rozumie przyczyny i skutki konfederacji targowickiej; • wskazuje znaczenie II rozbioru dla sytuacji gospodarczej Rzeczypospolitej	• omawia wpływ Rosji na sytuację w Rzeczypospolitej, omawia znaczenie konfederacji i targowickiej dla II rozbioru	• analizuje postawę króla wobec konfederacji targowickiej	XVI. 4) XVII. 1)

	<p>rze</p> <p>Rzeczypospolitej;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie ziemie utracone przez Rzeczpospolitą w wyniku II rozbioru 					
<p>32.</p> <p>Powstanie kościuszkowskie i upadek Rzeczypospolitej</p> <p>Zagadnienia</p> <p>a</p> <p>1. Wybuch powstania kościuszkowskiego.</p> <p>2. Walki w Warszawie i Wilnie.</p> <p>3. Uniwersał połaniecki.</p> <p>4.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kiedy doszło do wybuchu powstania kościuszkowskiego i III rozbioru Rzeczypospolitej; • zna postacie Tadeusza Kościuszki i Jana Kilińskiego; • rozumie pojęcia: uniwersał połaniecki, 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o przebiegu powstania kościuszkowskiego; • wymienia główne bitwy insurekcji 	<ul style="list-style-type: none"> • wymieni a przyczyny wybuchu i skutki powstania kościuszkowskiego; • rozumie przyczyny klęski powstania i upadku Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie uniwersału połanieckiego 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia szanse powodzenie powstania kościuszkowskiego 	<p>XVII.</p> <p>1) 2) 3)</p>

Współpraca Rosji i Prus przy tłumieniu powstania. 5. III rozbiór Rzeczypospolitej. 6. Czy Rzeczpospolita musiała upaść?	insurekcja, kosynierzy					
Lekcja powtórzeniowa. Polska w XVIII wieku Zagadnienia 1. Rzeczpospolita pod rządami Wettinów. 2. Rzeczpospolita za panowania Stanisława	<ul style="list-style-type: none"> • zna daty: ostatniej wolnej elekcji, rozbiorów, uchwalenia konstytucji, powstania kościuszkowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sytuację w Rzeczypospolitej pod rządami dynastii Wettinów; • przedstawia reformy Stanisława Augusta Poniatowskiego; • opowiada o próbach zachowania niezależności i o walce o niepodległość 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przyczyny i skutki powstania kościuszkowskiego; • omawia przyczyny i skutki rozbiorów 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje wpływy państw ościennych i przejmowa nie przez nie kontroli nad Rzeczpospolitą 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje różne postawy wobec prób ocalenia niepodległości Rzeczypospolitej 	XIII 1) 2) 3) 4) XVI 1) 2) 3) 4) 5) XVII. 1) 2) 3)

Augusta Poniatowski ego. 3. Konstytucja 3 maja i powstanie kościuszkowskie – próby ratowania niepodległości Rzeczypospolitej.		ość (o Konstytucji 3 maja i o powstaniu kościuszkowskim)				
Sprawdzian 5. Polska w XVIII wieku						
DZIAŁ VI. EPOKA NAPOLEOŃSKA						
33. Napoleon Bonaparte tworzy nowy ład w Europie Zagadnienia 1. Kryzys we Francji. 2. Objęcie władzy	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kiedy Bonaparte objął władzę, został cesarzem, wygrał bitwę pod Austerlitz; • rozumie pojęcia: konsulat, cesarstwo, 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje sytuację we Francji za panowania Napoleona Bonaparte'go; • wymienia państwa, które walczyły z Bonapartem, wskazuje 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jak Bonaparte objął władzę we Francji, uczynił kraj potęgą, odnosił sukcesy wojskowe 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie zmiany, które zaszły w Europie po zwycięstwach Napoleona; • rozumie znaczenie bitwy pod Austerlitz dla zmian 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje reformy Bonaparte'go i wskazuje ich wpływ na budowanie potęgi Francji 	XVIII. 1)

przez Bonapartego. 3. Francja cesarstwem. 4. Zwycięstwa nad Prusami, Rosją i Austrią.	<i>Kodeks Napoleona</i> , bitwa trzech cesarzy, Związek Reński	te, które pokonał		w Europie		
34. Napoleon a sprawa niepodległości Polski Zagadnienia 1. Powstanie Legionów Dąbrowskiego. 2. Księstwo Warszawskie. 3. Wojna 1809 roku.	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kto i kiedy założył Legiony we Włoszech; • wie, kiedy powstało Księstwo Warszawskie i kiedy powiększył się jego obszar • wskazuje Księstwo Warszawskie na mapie; • zna postać i dokonania księcia Józefa 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie cele działania Legionów Dąbrowskiego, zna ich szlak bojowy; • zna okoliczności, w których powstał <i>Mazurek Dąbrowski</i>, oraz twórcę słów tej pieśni 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zasady sprawowania władzy w Księstwie Warszawskim 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia stosunki między Księstwem Warszawskim a Francją 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia postawę Napoleona wobec Polaków 	XVIII. 2) 3) 4)

	Poniatowski iego					
35. Upadek Napoleona Zagadnienia 1. Europa pod rządami Napoleona. 2. Wyprawa Napoleona na Rosję. 3. Bitwa narodów i abdykacja Napoleona. 4. Sto dni Napoleona. 5. Napoleon i Polacy.	<ul style="list-style-type: none"> • zna wydarzenia z lat: 1812, 1813, 1815; • rozumie pojęcia: bitwa narodów, sto dni Napoleona, Wielka Armia 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o kampanii rosyjskiej Napoleona i o udziale w niej Polaków 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny i skutki ataku na Rosję; • zna przyczyny klęski Napoleona w Rosji 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia wpływ Napoleona na Europę; • wymienia przyczyny ostatecznej klęski Bonapartego o 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia postawę Bonapartego wobec Polaków; • rozumie znaczenie epoki napoleońskiej dla historii Europy 	XVIII. 1) 4)
Lekcja powtórzeniowa. Epoka napoleońska Zagadnienia 1. Hegemonia Francji	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze bitwy okresu napoleońskiego; • wie, kiedy i gdzie powstały Legiony Dąbrowskie 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o powstaniu Legionów Dąbrowskiego i ich szlaku bojowym 	<ul style="list-style-type: none"> • zna przyczyny, przebieg i skutki zdobycia przez Francję pozycji hegemonia w Europie; • przedstawia 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje zmiany w Europie okresu napoleońskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia stosunek Napoleona do sprawy polskiej 	XVIII. 1) 2) 3) 4)

<p>w Europie. 2. Napoleon a sprawa polska. 3. Ocena Napoleona.</p>	<p>postać ich twórcy; • wie, w jakich okolicznoś ciach powstał polski hymn</p>		<p>przyczyny i skutki powstania Księstwa Warszawsk iego, opisuje sposób sprawowan ia władzy</p>			
<p>Sprawdzia n 6. Epoka napoleońsk a</p>						